

Připomínky k návrhu stanoviska ČKR k Bílé knize terciárního vzdělávání

Domnívám se, že hlavním cílem Bílé knihy je další přizpůsobení českého terciárního vzdělávacího systému standardům vyspělých zemí. Naše soukromá vysoká škola se akreditovala jako irská vysoká škola v době, kdy ještě náš vysokoškolský zákon neznal soukromé vysoké školství. Proto i naše stanovisko k Bílé knize vychází z našich zkušeností, které jsme získali akreditací v roce 1995 pod NCEA Irsko a následující realizací bakalářských studií:

- a) Domnívám se, že posílení role správních rad a rektora při odpovídající definici těchto funkcí je v zájmu urychlení rozvoje našich vysokých škol.
- b) Systém habilitačních a jmenovacích řízení ve východoevropském pojetí blokuje další rozvoj terciárního systému a téměř neumožňuje zapojení kvalitních zkušených pracovníků z praxe. Pokud chceme dosáhnout toho, aby naše vysoké školy úspěšně spolupracovaly jako rovnocenný partner s průmyslem je třeba umožnit špičkovým specialistům z podnikové praxe podílet se na vzdělávání mladé generace. Nelze očekávat, že by generální ředitel nebo špičkový projektant nebo pracovník z podnikového výzkumu přešel na vysokou školu do funkce asistenta. Absurditu systému dokladuje skutečnost, že Bill Gates by nemohl zastávat ani funkci odborného asistenta na naší vysoké škole. Domníváme se tedy, že v zájmu naší terciární vzdělávací soustavy je převzít osvědčený západní systém systematizace pracovních míst, který by umožnil vysoké škole svobodně si zvolit své docenty a profesory. Nedomníváme se, že by došlo k nekontrolovatelné inflaci akademických titulů nebo dokonce k jejich znehodnocení. Spíše naopak, přítomnost těchto odborníků v akademickém sboru vysoké školy by pozvedlo její prestiž.
- c) Domnívám se, že v českých podmínkách u části studentů veřejných vysokých škol je školné skrytou formou již legálně vybíráno, protože významné procento těchto studentů studuje v placených formách celoživotního vzdělávání v prvním ročníku a potom se následně začlení do neplacené formy studia. Souhlasíme s názorem uvedeným v Bílé knize, že soukromé vysoké školy jsou v tomto směru diskriminovány. Při jednání soukromých vysokých škol, jsme se vždy shodovali na tom, že podporujeme myšlenku, aby rozpočet pro vysoké školy byl posílen o finanční prostředky pro studenty soukromých vysokých škol. Shodli jsme se také, že tyto prostředky musí jít za studentem, zcela nezávisle na zřizovateli, a že jde o základní právo studenta - občana ČR. Je pro mě nepřijatelné, že studenti, kteří přijdou ze Slovenska i jiných zemí, studují na některých vysokých školách v ČR zdarma a od jiných vysokých škol jsou odrazováni školným.
- d) Nemůžeme se ztotožnit s tvrzením, že se "v praxi zatím nijak významně neprojevuje zvýšená poptávka po absolventech bakalářských studijních programů". Naše zkušenost mluví o opaku, což můžeme dokládat počty přihlášených studentů jak na prezenční tak na kombinovanou formu studia tak i dobrým uplatněním našich absolventů. Pokud výše uvedené tvrzení chceme prezentovat jako stanovisko ČKR, potřebujeme uvést, z jakého zdroje vychází.
- e) Již v úvodu jsem uvedl, že jsme mnoho let působili jako irská vysoká škola, v době kdy ČR neznala krátké vzdělávací programy ani bakalářské studium. Realizovali jsme irský systém krátkého studia (dvouletý - Národní certifikát (NC) a tříletý - Národní diplom (ND)), do kterých vstupovali absolventi středních škol. Za dobu realizace těchto krátkých programů absolvovalo tato krátká studia 239 absolventů NC a 180 absolventů ND absolventů. Všichni tito absolventi byli průmyslem vstřebáni a dobře

se uplatnili. Máme tedy důvod se domnívat, že zařazení krátkých vzdělávacích programů do strategie rozvoje naší vzdělávací soustavy má své opodstatnění a že absolventi těchto programů se dobře uplatní nejen v ČR, ale i v zahraničí. Nevím z jakých zdrojů vychází tvrzení, že "zavedení krátkých profesních vzdělávacích programů je možné podporovat, ale je nutné si uvědomit, že velmi pravděpodobným důsledkem bude zrušení většiny středních odborných škol, které mají vesměs dobrou či vynikající úroveň".

Naopak studenti ze středních odborných škol a ze středních odborných učilišť mohou v těchto krátkých vzdělávacích programech plynule pokračovat ve studiu, a pokud uspějí, mohou pokračovat v rámci kreditního systému v dosažení bakaláře. V našem vzdělávacím komplexu máme střední odbornou školu, jejíž mnozí absolventi přechází plynule do našich bakalářských studijních programů. Mohu jen konstatovat na základě mých dlouholetých zkušeností, že absolventi odborného studia na střední odborné škole mají vynikající výsledky v následujícím vysokoškolském studiu.

Domnívám se, že Bílá kniha se pokusila pojmenovat řadu zásadních problémů, které brzdí české školství v tom, aby mohla být zahájena skutečná reforma vysokého školství. Přirozeně očekáváme, že nastupující reforma vysokého školství v ČR umožní vysokým školám zapojit se do rozvoje národního hospodářství a současně umožní realizovat významnou roli vysoké školy v oblasti rozvoje společnosti i osobnosti studentů a akademických pracovníků.

Oldřich Kratochvíl
h. prof., Ing. MBA, Dr.h.c.
rektor

Evropský polytechnický institut, S.r.o.
Osvobození 699
686 04 Kunovice